

Πώς η Σερβία
αντιστέκεται
στην κρίση

Τα Βαλκανικά
σχέδια της
«Βασιλόπουλος»

Οικονομία

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2008

ΣΕ ΥΨΟΣ ΡΕΚΟΡ ΕΧΕΙ ΕΚΤΙΝΑΧΘΕΙ ΠΛΕΟΝ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

Οι Αθώιοι της ευρωζώνης

Υπό άτυπη επιτήρηση η κυβέρνηση, αδυνατεί να πάρει μέτρα για την οικονομία

Μαύρο πρόβατο της ζώνης του ευρώ γίνεται άλλη μια φορά η Ελλάδα λόγω των υψηλών ελλειμμάτων και του τεράστιου δημόσιου χρέους της χώρας.

Ηδη η κυβέρνηση αναγκάζεται να πλη-

ρώνει έως και πάνω από 2 ποσοστιαίες μονάδες ακριβότερα από τη Γερμανία τα δάνεια που παίρνει με τη μορφή ομολόγων. Εκφράζονται, μάλιστα, φόβοι ότι το 2009 η διαφορά θα εκτιναχθεί σε μεγαλύτερα ύψη.

Ηδη από τις Βρυξέλλες ασκούνται πιέσεις για λήψη μέτρων, δεδομένου ότι η κατάσταση αυτή «εκθέτει» την ευρωζώνη στο σύνολό της, ενώ εμποδίζει και την ελληνική κυβέρνηση να στηρίξει την οικονομία. **Σελ. 4,6**

2 ΕΦΟΡΙΑ



Νέες τρύπες για το δημόσιο ταμείο

Εκτός στόχου βρίσκονται τα έσοδα και τα έξοδα του προϋπολογισμού.

23 ΕΙΣΦΟΡΑ Ν. 128/74



Στήριξη μέσα από... χαράτσι

Οι καταναλωτές μέσω του «καπέλου» στα δάνεια πληρώνουν τις ζημιές.

5 ΑΝΑΠΤΥΞΗ



Σενάρια για άνοδο του ΑΕΠ μόλις 1%

Η κυβέρνηση φοβάται πλέον ότι η οικονομία μας θα παγώσει το 2009.

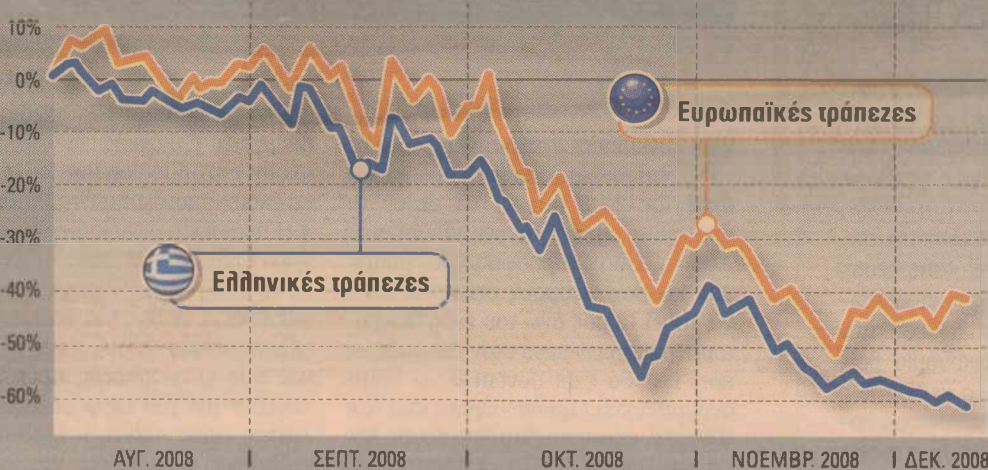
17 ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΓΟΡΑ

Ο εφιάλτης του αποπληθωρισμού

Ανυποψίες για κάθετη πτώση της ζήτησης σκιάζουν τον πλανήτη.

24 ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΕΩΣ ΚΑΙ 75% ΣΕ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ

Πτώση ευρωπαϊκού και ελληνικού δείκτη τραπεζών



Αδύναμος κρίκος του Χ.Α. έγιναν οι ελληνικές τράπεζες

Απώλειες ανάλογες των ευρωπαϊκών τραπεζών που βρέθηκαν στο χείλος της καταστροφής και σώθηκαν με κρατικές παρεμβάσεις έχουν οι μετοχές των ελληνικών

τραπεζών. Οι πωλήσεις από την πλευρά των ξένων είναι συνεχείς και έχουν φέρει μετοχές των εγχώριων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε ιστορικά χαμηλά.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Ποιοι ξένοι «ξεφόρτωσαν» τις μετοχές

Αντιμέτωπη με συνεχείς ρευστοποιήσεις η εγχώρια αγορά. **Σελ. 25**



20 ΕΩΣ 6% ΑΠΟΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΚΕΣ

Ψάχνουν χρήμα τα γκισέ

Υψηλά επιτόκια προσφέρουν ακόμα οι τράπεζες.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Ταξιδιωτικό κραχ τα Χριστούγεννα



Καταγράφεται κατακόρυφη πτώση στα ταξίδια Ελλήνων στο εξωτερικό. **Σελ. 13**

Σε τούνελ διαρκείας οι τηλεπικοινωνίες

Αντιμέτωπη με νέα λουκέτα βρίσκεται η εγχώρια αγορά τεχνολογίας. Τα έσοδα περιορίζονται και οι επενδύσεις παγώνουν. **Σελ. 14**



ΑΤΥΠΑ Η ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΕΧΕΙ ΜΠΕΙ ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ

Πώς θα κριθεί η επιτήρηση

Της Δ. ΚΑΔΔΑ

Μαύρο πρόβατο της Ε.Ε. ξαναγίνεται η Ελλάδα λόγω των ανεξέλεγκτων πλέον δημοσίων ελλειμμάτων και του δημοσίου χρέους.

Ουσιαστικά η χώρα, όπως εξηγούν αρμόδια στελέχη, έχει ήδη ατύπως εισέλθει σε ένα καθεστώς δημοσιονομικής επιτήρησης που της απαγορεύει να λάβει μέτρα στήριξης της πραγματικής οικονομίας αξίας 1,2% του ΑΕΠ (3 δισ. ευρώ περίπου), όσο δηλαδή προβλέπει το σχέδιο διάσωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ετσι, δεν μπορεί

λόγων (η διαφορά του επιτοκίου των ελληνικών ομολόγων έναντι των γερμανικών) πάνω από το 2%.

Πρακτικά η Ελλάδα είναι δέσμη των Βρυξελλών, που την υποχρεώνουν σε σφιχτή οικονομική πολιτική, και των αγορών, που αρνούνται να τη δανείσουν αν δεν πάρουν πολύ υψηλό τόκο, καθώς αμφισβητείται όλο και πιο πολύ η πιστοληπτική της ικανότητα.

Κρίσιμο τεστ

Πιο «ψυχραιμες» φωνές σε Ελλάδα και Βρυξέλλες υποστηρίζουν ότι πρόβλημα υπάρχει και μάλιστα μεγάλο, αλλά υποστηρίζουν

γραμματιστεί από το 2007. Όσο για τα πολυσυζητημένα μέτρα του Ταμείου Κοινωνικής Συνοχής, που θα έδινε 500 εκατ. ευρώ φέτος και 1 δισ. ευρώ το 2009, περικόπονται σε 450 εκατ. ευρώ συνολικά, λόγω των ελλειμμάτων.

Η κυβέρνηση ετοιμάζεται να στείλει έγγραφο στις Βρυξέλλες τα Χριστούγεννα (σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας και ανάπτυξης) στο οποίο θα καταγράφεται το κόστος όλων των μέτρων αντιμετώπισης της κρίσης που έχει λάβει. Η Επιτροπή θα συντάξει πόρισμα που θα διαβιβαστεί προς το Συμβούλιο των

ΣΤΟΝ αέρα βρίσκονται οι «εξτρά» προκαταβολές κοινοτικών πόρων ύψους 408 εκατ. ευρώ, στις οποίες ελπίζει η κυβέρνηση για να αναθερμάνει την οικονομία. Ανοικτό είναι και το αν θα μπορεί να καλύψει το κόστος όλων των επενδύσεων εξ ολοκλήρου με κοινοτικό χρήμα και χωρίς κρατική συμμετοχή για να μειώσει το έλλειμμα.

Από την άλλη διαγράφηκε η διάταξη που απαιτούσε να πληρώνονται εντός ενός μήνα όλες οι οφειλές του κράτους προς προμηθευτές, ενώ δόθηκε το πράσινο φως για μειώσεις του ΦΠΑ από τον Μάρτιο.

Ο λόγος για τις τελικές αποφάσεις για το πακέτο τόνωσης της οικονομίας που αποφάσισαν οι ηγέτες της Παρασκευής στις Βρυξέλλες. Το κείμενο των συμπερασμάτων **απογοήτευσε**, καθώς πολλές από τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είτε διαγράφηκαν είτε έγιναν πολύ «γενικές» για να καμφθούν οι αντιδράσεις της Γερμανίας και άλλων χωρών που δεν θέλουν να δώσουν χρήματα για τα φτωχότερα κράτη όπως η Ελλάδα.

Ετσι, για τα κρίσιμα ελληνικά θέματα των νέων επιδοτήσεων σαφής απόφαση δεν υπάρχει. Το τι θα συμβεί μένει να αποφασιστεί αργότερα, σε άλλο υπουργικό συμβούλιο ή με διεκρινιστικό κείμενο.

Η κατάσταση εξηγεί και τις «λακωνικές» δηλώσεις του ελληνικού πρωθυπουργού για το θέμα των μέτρων τόνωσης της ελληνικής οικονομίας, τα οποία δεν ήταν μόνο αποτέλεσμα της κρίσης που περνά η κυβέρνηση λόγω της μαθητικής εξέγερσης που επισκιάζει όλα τα υπόλοιπα προβλήματα της χώρας. Οι ηγέτες συμφώνησαν στο πακέτο-πλαίσιο αξίας 1,5% του ΑΕΠ (200 δισ. ευρώ).

Με βάση αυτό τα κράτη μπορούν να λάβουν μέτρα στήριξης πολιτών και επιχειρήσεων αξίας έως το 1,2% του ΑΕΠ, ανάλογα με τις δημοσιονομικές τους δυνατότητες και από τον δικό τους προϋπολογισμό. Τα κοινοτικά όργανα συνεισφέρουν με 30 δισ. ευρώ δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Τι κερδίζει και τι χάνει λοιπόν η χώρα:

■ Η κυβέρνηση δεν υποχρεούται τελικά να δίνει εντός ενός μήνα τα οφειλόμενα (χρέη και νέα τιμολόγια) προς προμηθευτές του ευρύτερου Δημοσίου και συμβασιούχους. Η σχετική διάταξη της Κομισιόν απαλείφθηκε, αφαιρώντας ένα τεράστιο δημοσιονομικό πρόβλημα από τις πλάτες του ελληνικού Δημοσίου, αλλά και διαιωνίζοντας από την άλλη τα



Φάγαμε πακέτο

προβλήματα ρευστότητας που αντιμετωπίζουν όσοι συνεργάζονται με το κράτος (μόνο τα χρέη των νοσοκομείων φτάνουν στα 4,5 δισ. ευρώ).

■ Δόθηκε το πράσινο φως για μείωση του ΦΠΑ σε συγκεκριμένες υπηρεσίες που θα διευκρινίσει και θα εγκρίνει προς

Απογοήτευση από τα μέτρα στήριξης που αποφάσισε η Ε.Ε., καθώς οι πλούσιες χώρες επέβαλαν τις απόψεις τους

τον Μάρτιο το συμβούλιο των υπουργών Οικονομίας, αλλά η κυβέρνηση έχει ήδη απορρίψει αυτή την πρόταση.

■ Αφαιρέθηκε η διάταξη που έλεγε ότι θα αυξηθούν το 2009 οι προκαταβολές που δίνει η Ε.Ε. στα κράτη (408 εκατ. ευρώ μέσω του ΕΣΠΑ για την Ελλάδα). Παρέμεινε μόνο μία γενικόλογη διατύπωση περί επιτάχυνσης των προγραμμάτων.

■ Ομοίως δεν έγινε τελικά λόγος για καταβολή εκ των προτέρων του συνόλου της επιδότησης (με τη μορφή προκαταβολής) και παράταση του Γ ΚΠΣ κατά έξι μήνες.

Πρόκειται για εξαγγελίες που έχει θεωρήσει ως δεδομένες η κυβέρνηση και τις επαναλαμβάνουν κορυφαία της στελέχη, καθώς έχουν ανακοινωθεί από την Επιτροπή. Μόνο που πρέπει να επικυρωθούν με ομοφωνία από τα κράτη-μέλη. Πληροφορίες αναφέρουν ότι το ζήτημα

θα εξεταστεί εκ νέου την επόμενη εβδομάδα σε έκτακτο συμβούλιο των υπουργών Οικονομίας.

Τι είναι σίγουρο ότι μπορεί να λάβει από την Ε.Ε. η Ελλάδα; Μόνο αυτά που ήδη έχει, αλλά καθυστερεί να τα εισπράξει λόγω ελλείμματος.

Ο λόγος για 9 δισ. ευρώ κονδυλίων του ΕΣΠΑ που έχουν δεσμευθεί την τριετία 2007 έως και το 2009 για την Ελλάδα από την Επιτροπή (3 δισ. ευρώ τον χρόνο). Αν θέλει μπορεί να τα απορροφήσει άμεσα (δηλαδή να προκηρύσσει διαγωνισμούς αξίας έως 3 δισ. ευρώ τον χρόνο, και με τα τιμολόγια που λαμβάνει από τους ιδιώτες να ζητάει τα λεφτά από τις Βρυξέλλες).

Μέχρι στιγμής οι διαδικασίες έχουν **καθυστερήσει** πολύ, αφού προ κρίσης το κράτος έδινε έμφαση στη μείωση του ελλείμματος (μετέχει κατά 25% στο κόστος των έργων). Ετσι ήθελε να κάνει δαπάνες για έργα κυρίως το 2010.

Είχε άλλωστε τον χρόνο. Βάσει κοινοτικής νομοθεσίας (κανόνας n+3) υποχρεούται να απορροφήσει κατ'ελάχιστο τα 3 δισ. ευρώ που δεσμεύθηκαν για την Ελλάδα το 2007 τρία χρόνια μετά, το 2010.

Τι έχουμε πάρει; Μέχρι σήμερα η Ελλάδα έχει λάβει τα 2 δισ. ευρώ των προκαταβολών που δίνει η Ε.Ε. σε όλα τα κράτη στην αρχή κάθε περιόδου (σε αυτά θα φανεί αν θα προστεθούν τελικά τα 408 εκατ. ευρώ των εξτρά προκαταβολών) και μετά... πολύ λίγα πράγματα.

Δ. ΚΑΔΔΑ



να δώσει γενναία επιδόματα φτώχειας, να περιορίσει τη φορολογία και τις ασφαλιστικές εισφορές, κινήσεις δηλαδή που αποφασίστηκαν από τους ευρωπαίους ηγέτες την Παρασκευή στις Βρυξέλλες.

Ο κίνδυνος το σημερινό «άτυπο» καθεστώς να γίνει πιο «σκληρό», παρά την κρίση, είναι άμεσος.

Η κυβέρνηση θα πρέπει να αποδείξει ότι φέτος θα μειώσει το έλλειμμα κάτω από το όριο του 3% του ΑΕΠ (ο προϋπολογισμός αναφέρει 2,5% του ΑΕΠ φέτος και 2% του ΑΕΠ το 2009).

Τα προβλήματα της Ελλάδας ήδη αντιανακλώνται στην εκτόξευση του spread των κρατικών ομο-

ότι η κυβέρνηση θα συγκεκριμενώνει τελικά τα δάνεια που χρειάζεται μέσα στο 2009. Κρίσιμο όμως τεστ θα είναι ο Ιανουάριος, οπότε η χώρα θα βγει στις διεθνείς αγορές ζητώντας δανεικά.

Οι συνέπειες της «δυσμένειας» στην οποία έχει πέσει η χώρα είναι ήδη ορατές: Ο πρωθυπουργός **Κ. Καραμανλής** κατέστησε σαφές στη Σύνοδο Κορυφής που ολοκληρώθηκε την Παρασκευή ότι νέα μέτρα τόνωσης της οικονομίας δεν θα υπάρξουν, λόγω του χρέους.

Αναφέρθηκε μόνο σε κάποιες επιμέρους δράσεις στήριξης τοπικών ομάδων και σε μέτρα τόνωσης των επιχειρήσεων με κοινοτικά κονδύλια, όπως είχε προ-

υπουργών Οικονομίας την ανοίξη.

Ελπίζει ότι θα κριθεί θετικά και θα ανακοπεί η διαδικασία δημοσιονομικής επιτήρησης, η οποία ουσιαστικά έχει ήδη αρχίσει για την ελληνική οικονομία από τον Σεπτέμβριο, όταν η ίδια ανακοίνωσε έλλειμμα στο 3,5% του ΑΕΠ.

Πρακτικά, όπως παραδεχόταν ακόμη και κυβερνητικά στελέχη, η χώρα έχει αυτοεγκλωβιστεί σε ένα καθεστώς άτυπης επιτήρησης για να αποφύγει τα χειρότερα: να μην αυξηθεί το χρέος ως αναλογία του ΑΕΠ (93,1% σήμερα) αλλά και να διατηρηθεί το έλλειμμα σε «ανεκτά» όρια, δηλαδή σε επίπεδα περίεξ του 3% του ΑΕΠ.

Τα βάφουν μαύρα για ανάπτυξη-ανεργία

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΚΑΔΔΑ**

Χριστουγεννιάτικος μπιναμάς με προβλέψεις για ανάπτυξη κοντά στο 1% αντί για 2,7%, που προβλέπει ο προϋπολογισμός του 2009, αύξηση ανεργίας αλλά και των ελλειμμάτων και πτώση πληθωρισμού, καθώς η ζήτηση στην αγορά θα γνωρίσει τελικά καθίζηση.

Ο λόγος για ένα από τα πλέον «κακά» σενάρια αναφορικά με την πορεία της ελληνικής οικονομίας το 2009 που επεξεργάζονται αυτές τις ημέρες στο υπουργείο Οικονομίας.

Το... επικρατέστερο από αυτά θα περιληφθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης 2009-2011, που θα ανακοινωθεί τις ημέρες των Χριστουγέννων και θα σταλεί για έγκριση στις Βρυξέλλες.

Όλα τα εξεταζόμενα σενάρια βλέπουν χειρότερες ημέρες για την Ελλάδα, καθώς πλέον θεωρείται βέβαιο ότι η κρίση θα είναι βαθύτερη από αυτή που αρχικά προέβλεπε η κυβέρνηση. Το μόνο ερώτημα που μένει να απαντηθεί είναι πόσο έξω θα πέσει τελικά η αρχική πρόβλεψη.

Οι μετρήσεις

Προς το παρόν, η Κομισιόν δεν μιλάει επισήμως για ύφεση στην ευρωζώνη, αλλά μόνο σε επιμέρους χώρες. Πρόσφατες μετρήσεις όμως δεν αποκλείουν ύφεση, και μάλιστα μεγάλη, με το ΑΕΠ της ζώνης του ευρώ να συρρικνώνεται ακόμη και κατά 2%.

Σε τέτοιες συνθήκες, οι υπηρεσίες του υπουργείου διαμορφώνουν μια σειρά από διαφορετικές εκδοχές για την πορεία της οικονομίας ώστε να δουν τι κινδύνους αντιμετωπίζει σήμερα η χώρα. Πληροφορίες αναφέρουν ότι στο «κακό» σενάριο ύφεσης στην Ε.Ε. η Ελλάδα μπορεί να γνωρίσει ρυθμό ανάπτυξης περί το 1% το 2009. Αυτό το 1% είναι αποτέλεσμα των κοινοτικών πόρων, που λειτουργούν ως «μαξιλάρι». Αν δεν υπήρχαν και αυτοί, η ελληνική οικονομία, χωρίς εσωτερικές αντιστάσεις, θα διολίσθαινε σε αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης.

Ωστόσο, και ο ρυθμός αυτός (1%) θεωρείται εξαιρετικά χαμηλός και αναμένεται να προκαλέσει καθίζηση στην οικονομική δραστηριότητα, στην ιδιωτική κατανάλωση αλλά και στα έσοδα του κράτους. Έτσι, εκτιμάται ότι θα αυξηθεί η ανεργία αλλά και το δημόσιο

έλλειμμα, φέρνοντας την Ελλάδα στην κερκόπορτα της δημοσιονομικής επιτήρησης.

Όλα αυτά θα αναφέρονται στα εναλλακτικά σενάρια του ΠΣΑ. Το βασικό του σενάριο, εκ των πραγμάτων είναι ξεπερασμένο, για δύο λόγους:

■ Δείχνει πώς πηγαίνει η οικονομία βάσει των κοινοτικών

Η κυβέρνηση εξετάζει πλέον χειρότερα σενάρια για την εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών το 2009

παράδοχων που περιγράφονται στις φθινοπωρινές εκτιμήσεις που εκδόθηκαν στις 3 Νοεμβρίου και είναι πλέον παρωχημένες (για λόγους συγκρισιμότητας, όλα τα κράτη κάνουν τις ίδιες παραδοχές).

■ Θα υποχρεούται να αντι-

γράφει πιστά για τα έτη 2008 και 2009 τα μεγέθη του προϋπολογισμού που θα ψηφίσει η Βουλή πριν από τα Χριστούγεννα. Με δεδομένες όμως τις αποκλίσεις στην εκτέλεση του προϋπολογισμού το 2008, το ενδεχόμενο ανατροπής του είναι μεγάλο.



Διασφαλίστε την απρόσκοπτη λειτουργία της πληροφορικής σας υποδομής.



IBM System x3650 Express

Τιμή: 2.080€*



Αποκτήστε συστήματα που εξασφαλίζουν τη συνεχή λειτουργία τους, καθώς μπορούν να αναγνωρίζουν ένα πιθανό πρόβλημα - πριν ακόμη αυτό συμβεί - στα κρίσιμα μέρη τους (επεξεργαστή, μνήμη, δίσκους, τροφοδοτικά, κ.α.). Και αν ποτέ χρειαστεί να αντικαταστήσετε κάποιο εξάρτημα, μπορείτε να το κάνετε ακόμη κι όταν τα συστήματα βρίσκονται σε λειτουργία.

Η καινοτομία γίνεται απλή.

Χαρακτηριστικά Συστήματος:

Επεξεργαστής Intel® Xeon® Quad-Core E5410 2.33GHz/1333MHz, Intel® Extended Memory 64 Technology (Intel® 64T)
12MB L2 cache
Μνήμη 4GB
Δύο (2) σκληροί δίσκοι SAS, 146GB ο καθένας
Gigabit Ethernet
RAID Controller ServerRAID 8K
Power Supply 835W Hot-Swap
Εγγύηση 3 χρόνια parts & labor¹

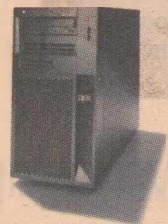
(P/N: 7979KRG, P/N HD: 42D0443)

IBM System x3200 Express

Χαρακτηριστικά Συστήματος:

Επεξεργαστής Intel® Xeon® Quad-Core X3320 2.5GHz/1333MHz, FSB
6MB QC cache
Μνήμη 1GB
Δύο (2) σκληροί δίσκοι SAS, 146GB ο καθένας
Gigabit Ethernet
Power Supply 400W
Εγγύηση 3 χρόνια parts & labor¹

Τιμή: 1.375€*
(P/N: 4368K4G, P/N HD: 43W7482)



IBM System x3400 Express

Χαρακτηριστικά Συστήματος:

Επεξεργαστής Intel® Xeon® Quad-Core E5410 2.33GHz/1333MHz, Intel® Extended Memory 64 Technology (Intel® 64T)
12MB L2 cache
Μνήμη 2GB
Δύο (2) σκληροί δίσκοι SAS, 146GB ο καθένας
RAID Controller ServerRAID 8K
Power Supply 835W Hot-Swap
Εγγύηση 3 χρόνια parts & labor¹

Τιμή: 1.790€*
(P/N: 7976KJG, P/N HD: 43W7482)



Τα προτεινόμενα συστήματα είναι διαθέσιμα από το Δίκτυο Εξουσιοδοτημένων Εμπορικών Συνεργατών της IBM.

IBM express advantage

Επισκεφθείτε τη διεύθυνση ibm.com/gr ή καλέστε στο 800 11 68220

Δεκέμβριος 2008

*Όλες οι τιμές είναι τρέχουσες και δεν περιλαμβάνουν Φ.Π.Α. 19%. Οι τιμές μπορεί να ποικίλουν ανάλογα με την τελική σύνθεση του συστήματος. Οι τιμές των Εμπορικών Συνεργατών μπορεί να διαφέρουν. Οι προσφορές απευθύνονται σε επιχειρήσεις και υποκείμενι στη διαθεσιμότητα. Η αρχική τιμή ενδέχεται να μην περιλαμβάνει σκληρό δίσκο, λειτουργικό σύστημα ή άλλα χαρακτηριστικά. Οι φωτογραφίες των προϊόντων είναι ενδεικτικές. 1: Η IBM θα επιχειρήσει να διαγνώσει και να επιλύσει το πρόβλημα από απόσταση, πριν στείλει κάποιον τεχνικό. Η On-site εγγύηση ισχύει μόνο για επιλεγμένα μέρη του συστήματος. Οι ονομασίες IBM, IBM Express Advantage, System x, System Storage και Calibrated Vector Cooling είναι εμπορικά σήματα της International Business Machines Corporation στις Ηνωμένες Πολιτείες ή/και σε άλλες χώρες. Οι ονομασίες Intel, Intel Inside, Intel Xeon είναι εμπορικά σήματα ή εμπορικά σήματα κατατεθέντα της Intel Corporation ή των θυγατρικών της στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε άλλες χώρες. Άλλες ονομασίες εταιρειών, προϊόντων και υπηρεσιών ενδέχεται να αποτελούν εμπορικά σήματα ή σήματα κατατεθέντα άλλων εταιρειών. ©2008 IBM Corporation. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Η ΧΩΡΑ ΜΑΣ ΙΣΩΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΕΙ ΝΑ ΖΗΤΗΣΕΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε. ΥΙΟΘΕΤΩΝΤΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΙΤΟΤΗΤΑΣ

Η Ελλάδα κινδυνεύει να μη βρίσκει δανεικά

Του ΔΗΜ. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ

Ορατός είναι ο κίνδυνος να μην μπορεί να βρει η χώρα όλα τα χρήματα που απαιτούνται για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους το 2009 αν η κατάσταση στις διεθνείς αγορές δεν βελτιωθεί και η πορεία των δημόσιων οικονομικών συνεχίζει να εξοικειλεί. Πρόκειται για μια εξέλιξη που ανοίγει τον ασκό του Αιόλου, καθώς θα αναγκάσει τη χώρα να ζητήσει δανεικά από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η εξέλιξη σημαίνει ότι η Ελλάδα θα αναγκαστεί να υιοθετήσει ένα σκληρό πρόγραμμα λιτότητας.

Το σημαντικό άνοιγμα των spreads (επιτοκιακή διαφορά) των ελληνικών κρατικών ομολόγων έναντι των γερμανικών τις τελευταίες μέρες αντικατοπτρίζει το αυξημένο ρίσκο της χώρας που ανέδειξαν οι εικόνες των οδομαχιών στις ελληνικές πόλεις, σύμφωνα με τραπεζίτες, που δεν αποκλείουν περαιτέρω διεύρυνση των spreads.

Δεν το αποκλείουν

Στελέχη της ελληνικής αγοράς τονίζουν ότι η προσφυγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση για βοήθεια αποτελεί, μεν ένα ακραίο σενάριο αλλά δεν μπορεί να αποκλειστεί από τη στιγμή που χώρες όπως η Γερμανία, η οποία θεωρείται χώρα χαμηλού ρίσκου, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην πώληση των δικών τους ομολόγων.

Η δημοπρασία 2ετών κρατικών γερμανικών ομολόγων μόλις την περασμένη Πέμπτη λίγο έλειψε να αποτύχει, αφού οι επενδυτές κάλυψαν μετά δυσκολίας τα 7 δισ. ευρώ που ζητούσε το γερμανικό Δημόσιο.

«Όταν η Γερμανία δυσκολεύεται να βρει τα λεφτά που θέλει, πουλώντας 2ετή κρατικά ομόλογα, τι θα πρέπει να περιμένει η Ελλάδα;» ρώτησε υψηλόβαθμο τραπεζικό στέλεχος. Ο ίδιος ευελπιστεί ότι οι γερμανικές δυσκολίες οφείλονταν στην απροθυμία πολλών επενδυτών να αποχωριστούν το ρευστό που διαθέτουν αγοράζοντας ομόλογα στο τέλος της χρονιάς, και όχι σε κάποιο άλλο λόγο.

Την ίδια μέρα, όμως, η Deutsche Bank και η



Credit Suisse ήταν πωλητές ελληνικών ομολόγων στη δευτερογενή ηλεκτρονική αγορά ομολόγων της Τράπεζας της Ελλάδος, συμβάλλοντας τα μέγιστα στη διεύρυνση του spread των ελληνικών ομολόγων έναντι των γερμανικών, που αποτελούν σημείο αναφοράς πάνω από τις 200 μονάδες βάσης (να σημειωθεί ότι οι 100 μονάδες βάσης ισοούνται με 1%).

Αξίζει να σημειωθεί ότι η συντριπτική πλειονότητα των ειδικών διαπραγματευτών (primary dealers) στο ελληνικό δημόσιο χρέος (πρόκειται για διεθνείς και ελληνικές τράπεζες που συμμετέχουν στις δημοπρα-

«Όταν η Γερμανία δυσκολεύεται να πουλήσει τα κρατικά της ομόλογα, τι μπορεί να περιμένει η χώρα μας», αναρωτιέται έλληνας τραπεζίτης

σίες ελληνικών ομολόγων και είναι υπεύθυνες να τα διοχετεύουν στη δευτερογενή αγορά) από ένα σημείο και μετά την Πέμπτη δεν εδιναν καν τιμές αγοράς και πώλησης των ομολόγων. Μοναδική εξαίρεση αποτέλεσαν τρεις ελληνικές τράπεζες, δηλαδή η Εθνική, η Eurobank και η Τράπεζα Πειραιώς, σύμφωνα με στέλεχος ξένης τράπεζας.

Με τις εκδόσεις κρατικών ομολόγων στην Ευρώπη να ξεπερνούν το 1 τρισ. ευρώ το

2009 και τις εκδόσεις τραπεζικών ομολόγων με κρατική εγγύηση να μπορούν να φθάσουν το 1,5 τρισ. ευρώ, τα πράγματα για μικρές χώρες που θεωρούνται υψηλότερου ρίσκου, όπως η Ελλάδα, είναι πιο δύσκολα.

Η μεγάλη διεύρυνση του 10ετούς spread στις 200 μονάδες βάσης και πλέον δεν είναι καλό νέο, όμως υπάρχουν στελέχη σε ντιλινγκ ρουμ ξένων τραπεζών που δεν αποκλείουν να ξεπεράσει τις 250 μονάδες βάσης, ό-

ταν βγει το ελληνικό Δημόσιο να δανεισθεί τον Ιανουάριο. Οι συνολικές ανάγκες υπολογίζονται σήμερα σε 40,5 δισ. ευρώ αλλά το πιθανότερο είναι να αυξηθούν κατά μερικά δισεκατομμύρια ευρώ.

Όμως, το κυρίως ζητούμενο δεν είναι τόσο το κόστος χρήματος αλλά το να βρει το κράτος τα λεφτά για να αποπληρώσει ομολογιακές εκδόσεις που λήγουν και να χρηματοδοτήσει το έλλειμμα του προϋπολογισμού την επόμενη χρονιά.

«Να «σκάσουμε» το αποκλείω. Είμαστε όμως προβληματικοί. Υπήρχε ήδη μια αρνητική κατάσταση και

ήλθαν τα τελευταία γεγονότα που έβαλαν το κερασάκι στην τούρτα.

»Η πρώτη δημοπρασία ομολόγων τον Ιανουάριο θα δείξει πολλά», τονίζει στην «Οικονομία» υψηλόβαθμο στέλεχος μεγάλης ιδιωτικής τράπεζας που επιθυμεί την ανωνυμία.

Πηγές της ΤτΕ σημειώνουν ότι η αγορά είναι ρηχή, λόγω του κλεισίματος των βιβλίων ενόψει της νέας χρονιάς, και γι' αυτό έχει δυσλειτουργίες που ελπίζεται να αρθούν από το νέο έτος.

Αλλαγή τακτικής

Γενική, πάντως, είναι η εντύπωση ότι η Ελληνική Δημοκρατία θα μπορούσε να εγκαταλείψει τις δημοπρασίες πολυετών ομολόγων, αν δεν υπάρχει ζήτηση, και να επικεντρωθεί στην έκδοση εντόκων γραμματίων, για τις οποίες θεωρείται ότι υπάρχει μεγαλύτερο ενδιαφέρον, αν οι συνθήκες στις αγορές δεν βελτιωθούν μαζί με την εικόνα της χώρας μας στο εξωτερικό.

Συμπληρωματικά, το Δημόσιο θα μπορούσε να απευθυνθεί στις ελληνικές τράπεζες για να αγοράσουν κρατικά ομόλογα αξίας αρκετών δισ. που εν συνεχεία θα χρησιμοποιούσαν ως ενέχυρο για να δανεισθούν φθηνά από την ΕΚΤ, κερδίζοντας από τη διαφορά επιτοκίου. Αν η ΕΚΤ δάνειζε με επιτόκιο 2,5% και τα κρατικά ομόλογα πρόσφεραν απόδοση 5%, οι τράπεζες θα κέρδιζαν τη διαφορά.

Πώς σκοπεύουν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα

«ΑΣΟΥΣ», με αμφίβολη όμως αποτελεσματικότητα, κρύβει στο μανίκι της η κυβέρνηση για να διαχειριστεί την κρίση στην αγορά κρατικών ομολόγων που λαμβάνει πλέον εκρηκτικές διαστάσεις: συμφωνία με ελληνικές τράπεζες για αγορά μέρους των ομολόγων της αλλά και νέα προς τα πάνω αναθεώρηση του ΑΕΠ, ώστε το δημόσιο χρέος να εμφανίζεται ως μικρότερο ποσοστό του ΑΕΠ!

Κυβερνητικά στελέχη έλεγαν ότι υπάρχει μεν τεράστιο πρόβλημα στο κόστος του δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου, που το πιθανότερο είναι να αυξηθεί, αλλά όχι τόσο μεγάλο που να φέρει αποσταθεροποίηση. Επιπτώσεις όμως θα υπάρχουν. Τις προανήγγειλε μάλιστα ο πρωθυπουργός μετά τη σύνοδο κορυφής, εξηγώντας ότι το υψηλό χρέος εμποδίζει την κυβέρνηση

να λάβει μέτρα στήριξης των πολιτών και των επιχειρήσεων. Δηλαδή η ελληνική οικονομία πρέπει να επιβιώσει της κρίσης με ελάχιστα μέτρα τόνωσης. Μάλιστα αρμόδια στελέχη λένε ότι ακόμη δεν έχει φανεί το μέγεθος του προβλήματος, το οποίο εντός του 2009 αναμένεται να αυξηθεί εξαιτίας και του σχεδίου στήριξης των τραπεζών (συνολικής αξίας 28 δισ. ευρώ).

Αύξηση του χρέους

Υπολογίζεται ότι ακόμη και ένα μέρος του να ενεργοποιηθεί (το κράτος πρέπει να εκδώσει ομόλογα για να καλύψει το ποσό), τότε για πρώτη φορά ύστερα από χρόνια θα αυξηθεί το χρέος της χώρας όχι μόνο ονομαστικά (είναι 229 δισ. ευρώ φέτος) αλλά και ως αναλογία του ΑΕΠ (σήμερα 93,1% του ΑΕΠ).

Σε λύση του προβλήματος μπορεί να ελπίζει η κυβέρνηση αρκετά αργότερα, το 2010. Τότε προγραμματίζεται να ολοκληρωθεί η νέα και πολύ πιθανό μεγάλη αναθεώρηση του ΑΕΠ. Κυβερνητικά στελέχη μιλάνε ακόμη και για «ώθηση» του ΑΕΠ 20% (9,7% έγινε δεκτή πέρυσι από την Ε.Ε.) και λένε ότι αυτή τη φορά η ΕΣΥΕ δεν θα επαναλάβει τα λάθη του παρελθόντος που οδήγησαν στο γνωστό φιάσκο (είχαμε ζητήσει αλλαγή κατά 27%).

Καθώς το έλλειμμα και το χρέος μετράται ως αναλογία του ΑΕΠ, όταν ολοκληρωθεί η αναθεώρηση, και αν έχει τόσο μεγάλο εύρος, τότε αυτόματα το χρέος θα κινηθεί προς το όριο του 60% που θέτει η κοινοτική νομοθεσία και η πιστοληπτική κατάσταση της χώρας θα βελτιωθεί.

Δ. ΚΑΛΔΑ

Του **ΧΡ. ΚΙΤΣΙΟΥ**

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΠΥΡΟΔΟΤΗΣΑΝ ΝΕΟ ΓΥΡΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ - ΑΥΞΑΝΕΤΑΙ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ

Νέο γύρο επίθεσης ξένων επενδυτών στα ελληνικά ομόλογα και στις μετοχές πυροδότησε η ανικανότητα της κυβέρνησης να αντιμετωπίσει την κρίση.

Οι εκδηλώσεις αγανάκτησης προσέθεσαν στον έτσι και αλλιώς αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο της χώρας και πρωτόγνωρο, για τα τελευταία χρόνια, πολιτικό κίνδυνο. Αποτέλεσμα να εκδηλωθούν ισχυρές πωλήσεις ελληνικών ομολόγων από ξένους επενδυτές. Το spread του ελληνικού 5ετούς ομολόγου (η διαφορά του δηλαδή έναντι του αντίστοιχου γερμανικού), εκτινάχθηκε, πρώτη φορά, τα τελευταία 10 χρόνια, πάνω από τις 200 μονάδες βάσης (201 μονάδες την Τρίτη και έφθασε στις 210 μονάδες την Πέμπτη), ενώ στα δεκαετή την Παρασκευή το spread κινήθηκε σε νέα επίπεδα-ρεκόρ (208

ρους στην ευρωζώνη.

Η προχειρότητα που έχει επιδείξει η κυβέρνηση στην αντιμετώπιση από τον Αύγουστο μέχρι σήμερα της κρίσης και η ανικανότητά της να χειρισθεί τη σημαντική συγκυρία επιβαρύνουν, σύμφωνα με τέως τραπεζίτη, το κόστος δανεισμού της χώρας. Δεν είναι τυχαίο ότι οι πωλήσεις ελληνικών ομολόγων εντάθηκαν μόλις την Πέμπτη, οπότε οι ξένοι συνειδητοποιήσαν την προχειρότητα των κυβερνητικών χειρισμών.

Την ίδια στιγμή, οι ξένοι φοβούνται την είσοδο της χώρας σε μια παρατεταμένη προεκλογική περίοδο.

Στο ναδίρ βρέθηκαν και τα

ομόλογων του Δημοσίου αυξάνει και το κόστος των τραπεζών που θα κάνουν χρήση του μέτρου δανεισμού με εγγύηση του Δημοσίου. Στο υπουργείο Οικονομίας ετοιμά-

ζονται για την έκδοση των ομολόγων, οι τράπεζες όμως δεν έχουν ακόμη αποφασίσει αν θα κάνουν σε αυτή τη φάση χρήση του μέτρου δανεισμού με εγγύηση Δημοσίου,

λόγω του υψηλού κόστους που ενέχει.

Με το spread των 5ετών στις 200 μονάδες το κόστος για εγγύηση Δημοσίου έχει αυξηθεί πάνω από 40 μονάδες

βάσης. Το μόνο παρήγορο για τις ελληνικές τράπεζες είναι η υποχώρηση του euribor (νέα χαμηλά διεντίας στο 3,376%), με αποτέλεσμα το τελικό κόστος να υποχωρεί στο 5,3%.

Πυροβολούν τα ελληνικά ομόλογα

Οι τιμές και οι αποδόσεις των κρατικών δεκαετών ομολόγων

	Τιμή	Απόδοση	Σημει*
Βρετανία	111,0	3,58	+38
Γαλλία	105,0	3,62	+42
Γερμανία	104,6	3,20	-
Ιταλία	100,5	4,47	+129
Ισπανία	101,0	3,97	+77
Σουηδία	112,4	2,83	-37
Δανία	101,7	3,77	+57
Εσθονία	107,1	2,12	-108
Νορβηγία	104,2	3,99	+79
Φινλανδία	102,4	3,66	+47
ΕΛΛΑΔΑ	95,2	5,23	+208
Πορτογαλία	102,6	4,10	+90
Βέλγιο	100,0	3,99	+80
Αυστρία	103,2	3,96	+75
Ιρλανδία	100,8	4,39	+119
Τσεχία	101,4	3,67	+47
Λετονία	97,1	5,66	+247
Σλοβακία	102,8	4,23	+103
Ουγγαρία	90,5	8,37	+517

*Διαφορά έναντι του γερμανικού σε μονάδες βάσης (100 μονάδες βάσης ισούνται με 1%).

ΠΗΓΗ: Bloomberg

μονάδες). Οι 100 μονάδες βάσης αντιστοιχούν σε 1%.

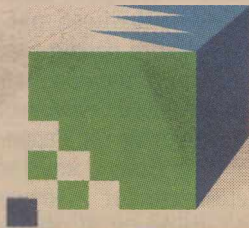
Η εκτίναξη του κόστους δανεισμού δεν εξηγείται, σύμφωνα με έμπειρο treasurer, μόνο από τα θεμελιώδη στοιχεία, δηλαδή το υψηλό δημόσιο χρέος. Κάτι τέτοιο θα δικαιολογούσε μια αύξηση του spread μεταξύ δεκαετών ελληνικών ομολόγων και γερμανικών στις 100 μονάδες βάσης.

Από την άλλη, όμως, το εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα δεν έχει έκθεση σε τοξικά ομόλογα, η Ελλάδα αποτελεί μία από τις λίγες χώρες που το 2009 θα εμφανίσει αυξανόμενο ΑΕΠ, ο δανεισμός των νοικοκυριών σε σχέση με το ΑΕΠ είναι από τους χαμηλότε-

ταιρικά ομόλογα των ελληνικών τραπεζών, καθώς ο αυξημένος πολιτικός κίνδυνος δημιουργεί αμφιβολίες για την ομαλή υλοποίηση του πακέτου στήριξης των 28 δισ. ευρώ. Ήδη στην αγορά κυκλοφορούν φήμες ότι κάποιες τράπεζες προγραμματίζουν αυξήσεις κεφαλαίου υπέρ των παλαιών μετόχων. Στο Λονδίνο θεωρούν πλέον δεδομένο ότι οι ελληνικές τράπεζες θα προχωρήσουν εντός του 2009 σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου υπέρ των παλαιών μετόχων τους, με στόχο να ενισχύσουν έτι περαιτέρω την κεφαλαιακή τους επάρκεια ή να αποφυγούν επιθετικές κινήσεις.

Η εκτίναξη των spreads των

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ"



Καλύτερο περιβάλλον Καλύτερο μέλλον

Στην Ελλάδα εφαρμόζεται από το ΥΠΕΧΩΔΕ μια ολοκληρωμένη περιβαλλοντική πολιτική. Προωθούνται συστηματικά δράσεις με συγκεκριμένους στόχους για το περιβάλλον, έτσι ώστε οι εκκρεμότητες των προηγούμενων δεκαετιών να αντιμετωπιστούν δυναμικά. Μεγάλο μέρος αυτής της πολιτικής υλοποιείται μέσα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ».

Για το γιγαντιαίο έργο που πραγματοποιείται, οι αριθμοί μιλούν από μόνοι τους.

700 περιβαλλοντικοί έλεγχοι

€14.000.000 πρόστιμα σε παραβάτες

13 πόλεις αποκτούν επιχειρησιακά σχέδια κατά της ατμοσφαιρικής ρύπανσης

29 αντιπλημμυρικά έργα

4 νέα, σύγχρονα απορρυπαντικά πλοία καταπολέμησης της θαλάσσιας ρύπανσης

14 νέες προστατευόμενες περιοχές και ολοκλήρωση μελετών για άλλες **59**

27 Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών στηρίζονται από το πρόγραμμα

470 αποκαταστάσεις ΧΑΔΑ

9 εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων βελτιώνουν την καθημερινότητα περισσότερων από 340.000 κατοίκων

400% αύξηση ανακύκλωσης

€4,3 δισ. για το περιβάλλον στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ

Και η σπουδαιότερη μεταρρύθμιση: η Ελλάδα αποκτά **Εθνικό Χωροταξικό Σχεδιασμό**, με το Εθνικό Χωροταξικό Πλαίσιο και τα Ειδικά Χωροταξικά Πλάγια για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, τον Τουρισμό, τη Βιομηχανία, τον Παράκτιο, Νησιωτικό και Ορεινό χώρο. Για να ξέρει ο καθένας τι μπορεί να κάνει και πού.

Επιπλέον, η χώρα μας σήμερα εφαρμόζει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα για την κλιματική αλλαγή και είναι μία από τις μόλις 4 χώρες στην Ε.Ε. που είναι ήδη μέσα στους στόχους του Πρωτοκόλλου του Κιότο.

Καταρτίσαμε Εθνικό Πρόγραμμα Διαχείρισης Υδάτων και επαναδημιουργούμε τη λίμνη Κάρλα. Με σεβασμό στο περιβάλλον, προωθούμε την πράσινη ανάπτυξη και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και εξασφαλίζουμε καλύτερη ποιότητα ζωής για όλους τους Έλληνες. Για εμάς και τα παιδιά μας.



ΕΠΝΕΡ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Περιβάλλον"

ΥΠΕΧΩΔΕ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

